

บทที่ 7 แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และผลการศึกษาของระบบโดยใช้ แบบจำลองทางคณิตศาสตร์

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ โดยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ทางผู้วิจัยนำเสนอในบทนี้จะ เป็นแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของระบบหมุนเวียนน้ำด้วยพลังงานความร้อนใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานความร้อน (ระบบที่ 2) ที่มีขนาดของถังจับคั้นน้ำ 4 L เนื่องจากเป็นเครื่องต้นแบบอีกทั้งระบบได้ใช้ฮีตเตอร์ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานความร้อนให้แก่ระบบ ทำให้มีความสะดวกและง่ายต่อการกำหนดเงื่อนไขของตัวแปรในสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ โดยสมมุติฐานในการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ มีดังนี้

1. ระบบจะเริ่มจับคั้นน้ำออกจากระบบเมื่อความดันไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำมากกว่าความดันเสียด้านส่งน้ำ
2. ไม่เกิดการสูญเสียความร้อนเนื่องจากการแผ่รังสี เนื่องจากมีค่าน้อยมาก
3. ค่าความหนาแน่นของน้ำเปลี่ยนแปลงตามอุณหภูมิ
4. ค่าความจุความร้อนของน้ำมีค่าคงที่
5. อุณหภูมิน้ำมีค่าเท่ากับอุณหภูมิถัง
6. ไม่มีการรั่วไหลภายในระบบ

7.1 แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ระบบหมุนเวียนน้ำด้วยพลังงานความร้อนใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานความร้อน (ระบบที่ 2)

ในการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการจำลองระบบออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

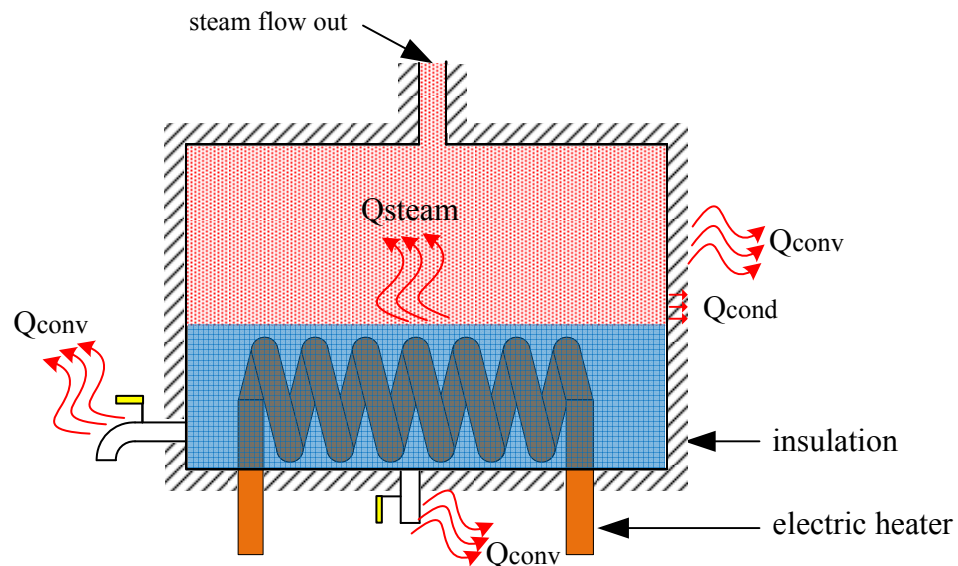
1. ช่วงการให้ความร้อน (Heating stage) 2. ช่วงการหมุนเวียนน้ำออกจากระบบหรือช่วงการปั๊ม (Water pumping stage) 3. ช่วงการระบายไอน้ำในระบบ (Vapor circulating stage) และ 4. ช่วงการสูบน้ำ (Water suction stage) โดยมีสมการต่างๆ ดังนี้

7.1.1 การให้ความร้อน Heating stage

ขั้นตอนการให้ความร้อน (Heating stage) ช่วงเริ่มต้นของขั้นตอนนี้ น้ำภายในถังผลิตไอน้ำได้รับความร้อนจากฮีตเตอร์ทำให้มีความร้อนเพิ่มขึ้นจึงเกิดไอน้ำขึ้นภายในถังผลิตไอน้ำส่งผลทำให้อุณหภูมิ

และความดันภายในถังผลิตไอน้ำมีค่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในขณะเดียวกันนี้เองไอน้ำบางส่วนก็จะไหลเข้าสู่ถังจับคั้นน้ำอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ระบบจะเข้าสู่การทำงานในขั้นตอนต่อไป

7.1.1.1 สมดุลพลังงานภายในถังผลิตไอน้ำ

รูปที่ 7.1 สมดุลพลังงานของถังผลิตไอน้ำช่วงการให้ความร้อนของระบบ

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิภายในถังผลิตไอน้ำ

สถานะที่ 1 ของ Heating stage เริ่มต้นให้ความร้อนกับน้ำภายในถังผลิตไอน้ำ น้ำภายในถังผลิตไอน้ำจะมีอุณหภูมิจาก $0 - 100^{\circ}\text{C}$ (ยังไม่เกิดการเดือดภายในถังผลิตไอน้ำ)

การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิภายในถังผลิตไอน้ำ เนื่องมาจากการถ่ายโอนความร้อนในระบบพิจารณาได้จากสมการ [31, 32]

$$Q_{in} = m_w \times c_{p,w} \frac{dT_w}{dt} + m_{HT} \times c_{p,HT} \frac{dT_{HT}}{dt} + Q_{loss,HT} \quad (7.1)$$

เมื่อ

- Q_{in} = อัตราพลังงานความร้อนจากฮีตเตอร์ไฟฟ้า, kW
- m_w = มวลของน้ำภายในถังผลิตไอน้ำ, kg
- $c_{p,w}$ = ค่าความจุความร้อนของน้ำภายในถังผลิตไอน้ำ, kJ/kg $^{\circ}\text{C}$

dT_w	=	ผลต่างของอุณหภูมิน้ำภายในถังผลิตไอในช่วงเวลาที่พิจารณา, °C/s
m_{HT}	=	มวลของถังผลิตไอ, kg
$c_{p,HT}$	=	ค่าความจุความร้อนของถังผลิตไอ, kJ/kg °C
dT_{HT}	=	ผลต่างของอุณหภูมิของถังผลิตไอในช่วงเวลาที่พิจารณา (= อุณหภูมิน้ำภายในถังผลิตไอ), °C/s
$Q_{loss,HT}$	=	ปริมาณความร้อนสูญเสียที่ถังผลิตไอ, kW

การสูญเสียความร้อนที่ถังผลิตไอหาได้จากสมการ [33]

$$Q_{loss,HT} = U \times A_{trans,HT} \times (T_{w,HT} - T_a) \quad (7.2)$$

คำนวณหาผลรวมของสัมประสิทธิ์การสูญเสียความร้อน ได้จากสมการ [33]

$$\frac{1}{U} = \left(\frac{1}{U_1} + \frac{1}{h_{conv}} \right) \quad (7.3)$$

คำนวณหาสัมประสิทธิ์การนำความร้อน ได้จากสมการ [32]

$$U_1 = \frac{k_i}{L_i} \quad (7.4)$$

คำนวณหาสัมประสิทธิ์การพาความร้อน ได้จากสมการ [32]

$$h_{conv} = \left(\frac{Nu \times k}{D} \right) \quad (7.5)$$

เมื่อ

U	=	ผลรวมสัมประสิทธิ์การสูญเสียความร้อน, kW/m ² .K
U_1	=	สัมประสิทธิ์การสูญเสียการนำความร้อนโดยฉนวน, kW/m ² .K
$A_{trans,HT}$	=	พื้นที่ผิวในการถ่ายโอนความร้อนของถังผลิตไอ, m ²
$T_{w,HT}$	=	อุณหภูมิน้ำภายในถังผลิตไอ, °C
T_a	=	อุณหภูมิสิ่งแวดล้อม, °C
k_i	=	ค่าการนำความร้อนของฉนวน, kW/m.K

L_i	=	ความหนาของฉนวน, m
h_{conv}	=	สัมประสิทธิ์การพาความร้อน, kW/m ² .K
Nu	=	Nusselt number
k	=	ค่าการนำความร้อนของอากาศ, kW/m.K
D	=	เส้นผ่านศูนย์กลางท่อที่เกิดการพาความร้อน, m

การคำนวณหาค่า Rayleigh number สามารถหาได้จากสมการ [32]

$$Ra_D = \frac{g \times \beta \times (T_{HT} - T_a) \times D^3}{\nu \alpha} \quad (7.6)$$

โดยที่

$$\beta = 1/(T_f + 273)$$

$$T_f = (T_{HT} + T_a)/2$$

เมื่อ

Ra_D	=	Rayleigh number ของทรงกระบอกนอน
g	=	ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก, 9.81 m/s ²
β	=	สัมประสิทธิ์การขยายตัวโดยปริมาตรของของไหล, ⁻¹ K
T_a	=	อุณหภูมิสิ่งแวดล้อม, °C
D	=	เส้นผ่านศูนย์กลางท่อที่เกิดการพาความร้อน, m
ν	=	ค่าความหนืดของอากาศ, m ² /s
α	=	ค่าความแพร่ความร้อนในอากาศ, m ² /s
T_f	=	อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่างถังผลิตไอน้ำกับอากาศ, °C

โดยที่เงื่อนไขการใช้ Nusselt number (Nu) คือ

เมื่อ $10^{-6} < Ra_D < 10^9$ สามารถหา Nu ได้จากสมการ [34]

$$Nu = 0.36 + \frac{0.518 Ra_D^{1/4}}{\left[1 + (0.559 / Pr)^{9/16}\right]^{4/9}} \quad (7.7)$$

เมื่อ $10^{12} \leq Ra_D$ สามารถหา Nu ได้จากสมการ [32]

$$Nu = \left[0.6 + \frac{0.387 Ra_D^{1/6}}{\left[1 + (0.559 / Pr)^{9/16} \right]^{8/27}} \right]^2 \quad (7.8)$$

เมื่อ

$$Pr = \text{Prandtl number of air}$$

สภาวะที่ 2 ของ Heating stage เมื่ออุณหภูมิไอน้ำภายในถังผลิตไอน้ำมากกว่า 100°C (เกิดการเดือดภายในถังผลิตไอน้ำ) แต่ความดันไอน้ำที่เกิดขึ้นมีค่าต่ำกว่าความดันเสดความสูงด้านส่งน้ำ

การวิเคราะห์การถ่ายโอนความร้อนของถังผลิตไอน้ำ เนื่องจากการเดือดของน้ำภายในถังผลิตไอน้ำสามารถคำนวณได้จากสมการ [31, 32]

$$Q_{in} = m_w \times c_{p,w} \frac{dT_w}{dt} + m_{HT} \times c_{p,HT} \frac{dT_{HT}}{dt} + Q_{loss,HT} + Q_{steam} \quad (7.9)$$

$$Q_{steam} = q'' \times A_e \quad (7.10)$$

$$q'' = h_{conv} \times (T_s - T_{sat}) \quad (7.11)$$

$$h_{conv} = \frac{k_v \times C}{D_h} \left[\frac{g \times (\rho_l - \rho_v) h'_{fg,HT} \times D_h^3}{\nu_v \times k_v \times (T_s - T_{sat})} \right]^{1/4} \quad (7.12)$$

$$h'_{fg,HT} = h_{fg} + (0.80 \times c_{p,v,Tf}) \times (T_s - T_{sat}) \quad (7.13)$$

$$T_{f,steam} = \frac{(T_s - T_{sat})}{2} \quad (7.14)$$

เมื่อ

$$Q_{steam} = \text{ปริมาณความร้อนที่สูญเสียจากระเหยกลายเป็นไอน้ำที่ถังผลิตไอน้ำ, kW}$$

$$A_e = \text{พื้นที่การระเหย, m}^2$$

$$h_{conv} = \text{สัมประสิทธิ์การพาความร้อน, kW/m}^2 \cdot \text{K}$$

D_h	=	เส้นผ่านศูนย์กลางของฮีทเตอร์, m
k_v	=	ค่าการนำความร้อนของไอน้ำ ที่อุณหภูมิ Film Temperature, kW/m.K
C	=	ค่าคงที่ของทรงกระบอกนอน (= 0.62)
g	=	ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก, 9.81 m/s ²
ρ_w	=	ค่าความหนาแน่นของน้ำ, kg/m ³
ρ_v	=	ค่าความหนาแน่นของไอน้ำที่อุณหภูมิ Film Temperature, kg/m ³
v_v	=	ความเร็วของไอน้ำที่อุณหภูมิ Film Temperature, m/s
T_s	=	อุณหภูมิผิวฮีทเตอร์, °C
T_{sat}	=	อุณหภูมิน้ำอิ่มตัว, °C
$c_{p,v,Tf}$	=	ค่าความจุความร้อนของไอน้ำที่อุณหภูมิ Film Temperature, kJ/kg.°C
$T_{f,steam}$	=	Film Temperature, °C
q''	=	อัตราการถ่ายโอนความร้อนเนื่องจากการเดือด, kW/m ²

7.1.1.2 สมดุลพลังงานภายในถังจับคั้นน้ำ

การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิภายในถังจับคั้นน้ำ เนื่องมาจากการถ่ายโอนความร้อนในระบบสามารถสมดุลได้ ดังนี้ [31, 32]

$$Q_{steam} = c_{p,w} \times \frac{d(m_{w,DT} \times T_{w,DT})}{dt} + m_{DT} \times c_{p,DT} \frac{dT_{DT}}{dt} + Q_{loss,DT} \quad (7.15)$$

เมื่อ

$m_{w,DT}$	=	มวลของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, kg
$T_{w,DT}$	=	อุณหภูมิน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, °C
m_{DT}	=	มวลของถังจับคั้นน้ำ, kg
$c_{p,DT}$	=	ค่าความจุความร้อนของถังจับคั้นน้ำ, kJ/kg °C
dT_{DT}	=	ผลต่างของอุณหภูมิตั้งจับคั้นน้ำในช่วงเวลาที่พิจารณา (= อุณหภูมิน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ), °C/s
$Q_{loss,DT}$	=	ปริมาณความร้อนสูญเสียที่ถังจับคั้นน้ำ, kJ

การสูญเสียความร้อนที่ถังขັบคั้นน้ำหาได้จากสมการ

$$Q_{loss,DT} = Q_{conv,DT} \quad (7.16)$$

เมื่อ

$$Q_{conv,DT} = \text{ปริมาณความร้อนที่สูญเสียเนื่องจากการพาความร้อนของถังขັบคั้นน้ำ, kW}$$

การวิเคราะห์การถ่ายโอนความร้อนของถังขັบคั้นน้ำ เนื่องจากการพาความร้อนสามารถคำนวณได้จากสมการ [32]

$$Q_{conv,DT} = h \times A_{conv,DT} \times (T_{DT} - T_a) \quad (7.17)$$

โดยสัมประสิทธิ์การพาความร้อนสามารถหาได้จากสมการ [32]

$$h_{conv} = \left(\frac{Nu \times k}{L_{DT}} \right) \quad (7.18)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} h_{conv} &= \text{สัมประสิทธิ์การพาความร้อน, kW/m}^2 \text{ K} \\ A_{conv,DT} &= \text{พื้นที่การพาความร้อนที่ผิวข้อต่อ, m}^2 \\ T_{DT} &= \text{อุณหภูมิถังขັบคั้นน้ำ (= อุณหภูมิน้ำภายในถังขັบคั้นน้ำ), } ^\circ\text{C} \\ Nu &= \text{Nusselt number} \\ k &= \text{ค่าการนำความร้อนของอากาศ, kW/m}^2 \text{ K} \\ L_{DT} &= \text{ความสูงของถังขັบคั้นน้ำ, m} \end{aligned}$$

การคำนวณหาค่า Rayleigh number สามารถหาได้จากสมการ [32]

$$Ra_L = \frac{g \times \beta \times (T_{DT} - T_a) \times L_{DT}^3}{\nu \alpha} \quad (7.19)$$

โดยที่

$$\begin{aligned} \beta &= 1/(T_f + 273) \\ T_f &= (T_{DT} + T_a)/2 \end{aligned}$$

เมื่อ

Ra_L	=	Reyleigh number ทรงกระบอกตั้ง
g	=	ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก, 9.81 m/s^2
β	=	สัมประสิทธิ์การขยายตัวโดยปริมาตรของของไหล, ^{-1}K
T_a	=	อุณหภูมิสิ่งแวดล้อม, $^{\circ}\text{C}$
L_{DT}	=	ความสูงของถังขั้บคั้นน้ำ, m
ν	=	ค่าความหนืดของอากาศ, m^2/s
α	=	ค่าความแพร่ความร้อนในอากาศ, m^2/s
T_f	=	อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่างถังขั้บคั้นน้ำกับอากาศ, $^{\circ}\text{C}$

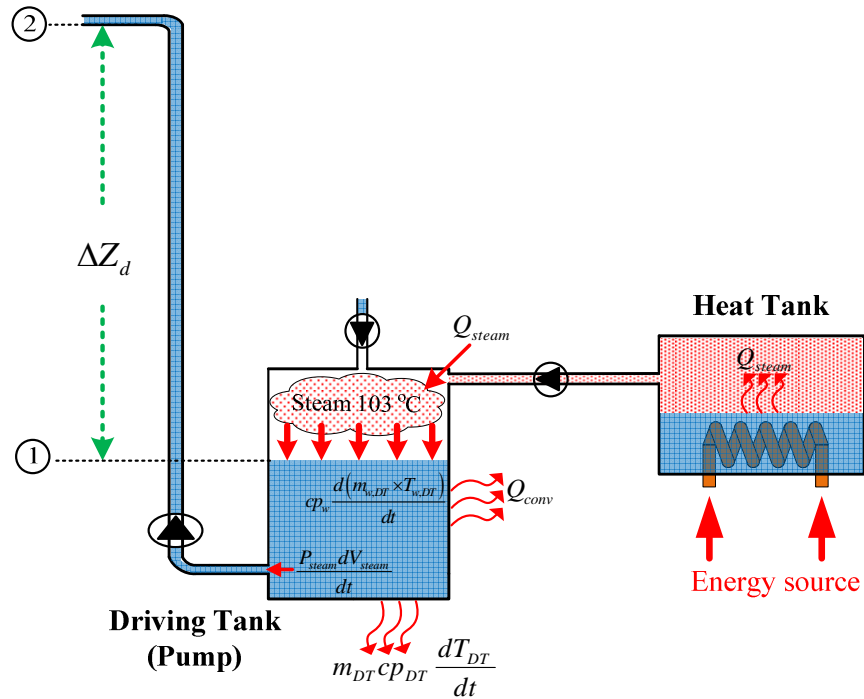
โดยที่เงื่อนไขการใช้ Nusselt number (Nu) คือ

เมื่อ $10^{-1} < Ra_L < 10^{12}$ สามารถหา Nu ได้จากสมการ [34]

$$Nu = \left[0.825 + \frac{0.387 Ra_L^{1/6}}{\left[1 + (0.492 / Pr)^{9/16} \right]^{8/27}} \right]^2 \quad (7.20)$$

7.1.2 การหมุนเวียนน้ำออกจากระบบหรือช่วงการปั้ม Water pumping stage

เมื่อความดันภายในถังขั้บคั้นน้ำ สูงเนื่องจากไอน้ำที่ผลิตได้จากถังผลิตไอ เข้าไปขั้บคั้นน้ำในถังขั้บคั้นน้ำ ให้ไหลออกไปเก็บยังถังเก็บน้ำ และวาล์วกันกลับที่ติดตั้งอยู่ด้านข้างถังขั้บคั้นน้ำ จะปิดกั้นไม่ให้ไอน้ำภายในถังขั้บคั้นน้ำ ไหลออกสู่ถังเติมน้ำด้านบน ซึ่งช่วงการขั้บคั้นน้ำภายในถังขั้บคั้นน้ำ จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งระดับน้ำภายในถังขั้บคั้นน้ำ ลดลงต่ำกว่าท่อส่งน้ำ ระบบจึงเข้าสู่การทำงานในขั้นตอนต่อไป

รูปที่ 7.2 สมดุลพลังงานของถังขั้ต้นน้ำช่วงการหมุนเวียนน้ำออกจากระบบหรือช่วงการปั้ม

เมื่อความดันภายในถังขั้ต้นน้ำ สามารถเอาชนะเสดความสูงในการส่งน้ำของระบบได้จะเกิดการหมุนเวียนน้ำไปสู่ถังเก็บน้ำ โดยสามารถคำนวณความเร็วในการส่งน้ำได้จากการสมดุล Bernoulli's equation [31]

$$\frac{P_1}{\gamma_w} + Z_1 + \frac{v_1^2}{2g} = \frac{P_2}{\gamma_w} + Z_2 + \frac{v_2^2}{2g} + loss_d \tag{7.21}$$

เมื่อ

- P_1 = ความดันไอกภายในถังขั้ต้นน้ำ, kPa
- v_1 = ความเร็วของของไหลในถังขั้ต้นน้ำ (= 0 ที่ระดับอ้างอิง), m/s
- P_2 = ความดันที่ปลายท่อด้านส่งน้ำ (= ความดันบรรยากาศ P_{atm}), kPa
- v_2 = ความเร็วที่ปลายท่อด้านส่งน้ำ, m/s
- $loss_d$ = การสูญเสียเสดของของไหลในด้านส่งน้ำ, m
- $Z_2 - Z_1$ = ผลต่างระหว่างความสูงในการส่งน้ำของระบบ, m

โดยการสูญเสียเนื่องจากเสดความสูงของของไหลสามารถหาได้จากสมการ

$$loss_d = \frac{v_2^2}{2g} \times k_d \quad (7.22)$$

เมื่อ

k_d = คือสัมประสิทธิ์การสูญเสียสำหรับความสูงในการส่งน้ำ, (หาได้จากกราฟทดลอง)

ดังนั้นจากสมการที่ 7.21 สามารถคำนวณความเร็วในการส่งน้ำได้ดังนี้

$$\frac{P_1}{\gamma_w} + Z_1 + \frac{v_1^2}{2g} = \frac{v_2^2}{2g} + \frac{v_2^2}{2g} \times k_d + Z_2 \quad (7.23)$$

$$\frac{P_1}{\gamma_w} + Z_1 - Z_2 = \frac{v_2^2}{2g} (1 + k_d) \quad (7.24)$$

$$v_2 = \sqrt{\left(\frac{P_1}{\gamma_w} - \Delta Z_d \right) \times \frac{2g}{(1 + k_d)}} \quad (7.25)$$

สามารถคำนวณหาปริมาตรของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำที่เปลี่ยนแปลง ได้จากสมการ

$$V_{flow,d} = v_2 \times A_{tube,d} \quad (7.26)$$

$$m_{flow,d} = V_{flow,d} \times \rho_{w,d} \quad (7.27)$$

$$m_{w,DT}^2 = m_{w,DT}^1 - m_{flow,d} \times dt \quad (7.28)$$

$$V_{w,DT} = \frac{m_{w,DT}}{\rho_{w,DT}} \quad (7.29)$$

เมื่อ

dt = เวลา, s

$$\begin{aligned}
\Delta Z_{d1} &= \text{ผลต่างของความสูงในการส่งน้ำ, } (Z_2 - Z_1) \text{ m} \\
\Delta Z_{d,2} &= \Delta Z_{d,1} + \left(0.245 - \frac{V_{w,DT}}{A_{DT}} \right) \\
A_{DT} &= \text{พื้นที่ของถังจับคั้นน้ำ, m}^2 \\
V_{w,DT} &= \text{ปริมาตรของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, m}^3 \\
V_{\text{flow},d} &= \text{ปริมาตรของน้ำภายในท่อด้านส่งน้ำ, m}^3/\text{s} \\
A_{\text{tube},d} &= \text{พื้นที่ของท่อส่งน้ำ, m}^2 \\
m_{\text{flow},d} &= \text{มวลของน้ำภายในท่อด้านส่งน้ำ, kg/s} \\
\rho_{w,d} &= \text{ค่าความหนาแน่นของน้ำภายในท่อด้านส่งน้ำ, kg/m}^3 \\
m_{w,DT,d}^2 &= \text{มวลของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ (หลังจับคั้นน้ำ), kg} \\
m_{w,DT,d}^1 &= \text{มวลของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ (ก่อนจับคั้นน้ำ), kg} \\
\Delta Z_{d2} &= \text{ผลต่างระหว่างความสูงในการส่งน้ำ (หลังจับคั้นน้ำ), m} \\
\Delta Z_{d1} &= \text{ผลต่างระหว่างความสูงในการส่งน้ำ (ก่อนจับคั้นน้ำ), m}
\end{aligned} \tag{7.30}$$

7.1.2.1 สมดุลพลังงานในถังผลิตไอ

การวิเคราะห์การถ่ายโอนความร้อนของถังผลิตไอ เนื่องจากการเดือดของน้ำภายในถังสามารถคำนวณได้จากสมการ [31, 32]

$$Q_{in} = m_w \times c_{p,w} \frac{dT_w}{dt} + m_{HT} \times c_{p,HT} \frac{dT_{HT}}{dt} + Q_{loss,HT} + Q_{steam} \tag{7.31}$$

7.1.2.2 สมดุลพลังงานในถังจับคั้นน้ำ

เมื่ออุณหภูมิภายในถังผลิตไ้มากกว่า 100°C (เกิดการเดือดภายในถังผลิตไอ) และความดันไอน้ำที่เกิดขึ้นภายในถังจับคั้นน้ำมีค่าสูงกว่าความดันเสดความสูงด้านส่งน้ำ

การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิภายในถังจับคั้นน้ำ เนื่องมาจากการถ่ายโอนความร้อนในระบบสามารถสมดุลได้ ดังนี้

$$Q_{steam} = c_{p,w} \times \frac{d(m_{w,DT} \times T_{w,DT})}{dt} + m_{DT} \times c_{p,DT} \frac{dT_{DT}}{dt} + Q_{loss,DT} + P_{DT} \frac{dV_{\text{vapor},DT}}{dt} \tag{7.32}$$

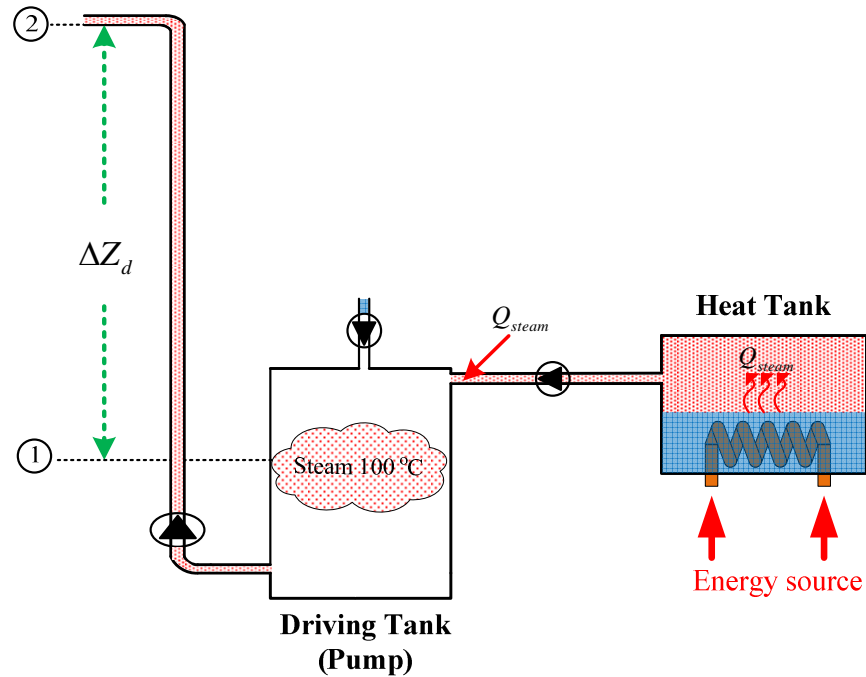
เมื่อ

$m_{w,DT}$	=	มวลของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, kg
$T_{w,DT}$	=	อุณหภูมิน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, °C
m_{DT}	=	มวลของถังจับคั้นน้ำ, kg
$c_{p,DT}$	=	ค่าความจุความร้อนของถังจับคั้นน้ำ, kJ/kg °C
dT_{DT}	=	ผลต่างของอุณหภูมิตั้งจับคั้นน้ำในช่วงเวลาที่พิจารณา (= อุณหภูมิน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ), °C/s
$Q_{loss,DT}$	=	ปริมาณความร้อนสูญเสียที่ถังจับคั้นน้ำ, kW
$V_{vapor,DT}$	=	ปริมาตรของไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, m ³
P_{DT}	=	ความดันของไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ, kPa
dt	=	เวลา, s

7.1.3 การระบายไอน้ำในระบบ Vapor circulating stage

เมื่อระดับน้ำภายในถังจับคั้นน้ำลดลงต่ำกว่าท่อส่งน้ำ ไอน้ำที่มีความดันภายในถังจับคั้นน้ำ จะไหลออกไประบายที่ถังแยกไอและน้ำ ดังนั้นอุณหภูมิและความดันภายในถังจับคั้นน้ำลดลง ช่วงการระบายไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ (Vapor circulating stage) จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งความดันไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ มีค่าเท่ากับความดันบรรยากาศภายนอก ระบบจึงเข้าสู่การทำงานในขั้นตอนต่อไป

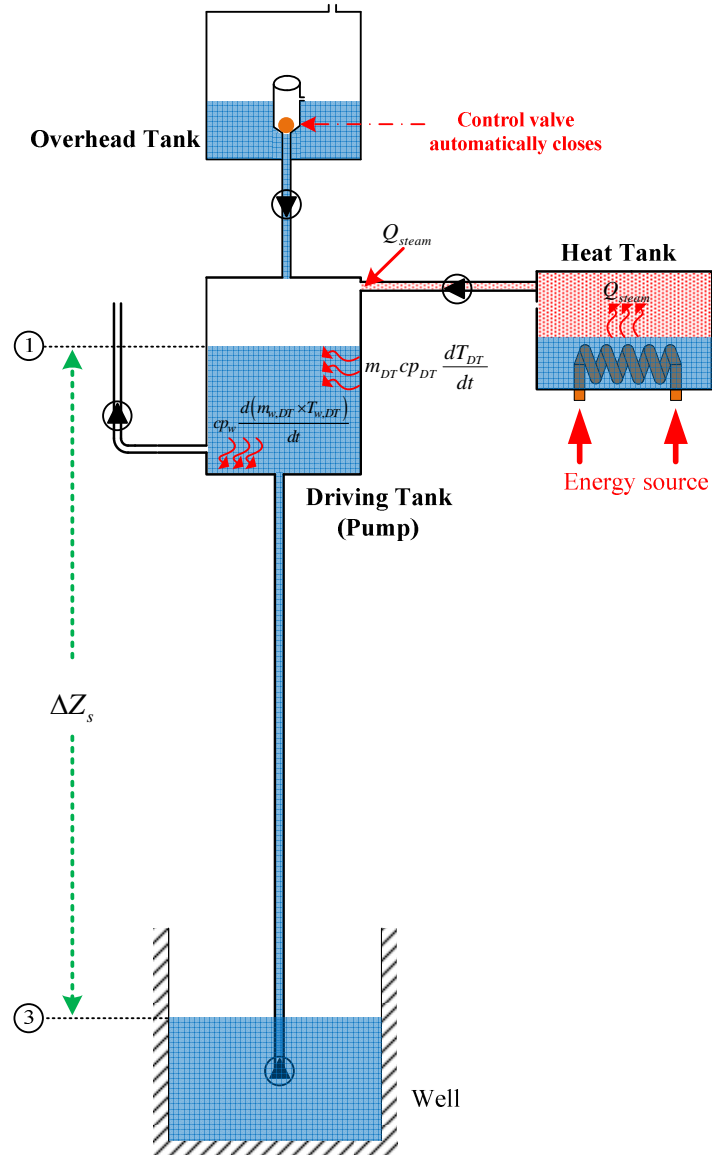
ซึ่งในสภาวะนี้ความดันไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำถูกระบายออกสู่บรรยากาศภายนอกอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งความดันไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำมีค่าเท่ากับความดันบรรยากาศ $P_{DT} = 0$ (P_{gauge}) ซึ่งในขณะเดียวกันอุณหภูมิภายในถังจับคั้นน้ำและถังผลิตไอน้ำมีค่าประมาณ 100°C

รูปที่ 7.3 การระบายไอภายในถึงขั้วคั่นน้ำของระบบที่ 2

7.1.4 การสูบน้ำเข้าสู่ระบบ Water suction stage

เมื่อความดันไอน้ำภายในถึงขั้วคั่นน้ำมีค่าเท่ากับความดันบรรยากาศภายนอก น้ำจากถังเติมน้ำด้านบน ซึ่งมีอุณหภูมิต่ำและอยู่สูงกว่าถึงขั้วคั่นน้ำ สามารถไหลผ่านวาล์วควบคุมปริมาณน้ำ (Control valve) ซึ่งติดตั้งอยู่ภายในถังเติมน้ำด้านบนไหลเข้าถึงขั้วคั่นน้ำ ได้โดยอาศัยแรงโน้มถ่วงของโลก ทำให้เกิดแรงดันสุญญากาศขึ้นภายในถึงขั้วคั่นน้ำ น้ำจากบ่อน้ำที่อยู่ด้านล่างจะถูกสูบเข้าสู่ถึงขั้วคั่นน้ำ เมื่อขั้นตอนการสูบน้ำเสร็จสิ้น จะครบ 1 รอบการทำงาน ระบบพร้อมที่จะทำงานในรอบต่อไปได้

รูปที่ 7.4 สมดุลพลังงานของถังขับเคลื่อนน้ำช่วงการสูบน้ำเข้าสู่ระบบ

7.1.4.1 สมดุลพลังงานในถังขับเคลื่อนน้ำ

การสมดุลพลังงานขณะเกิดสภาวะวิกฤตในระบบ ไอน้ำที่อุณหภูมิ (100°C) ภายในถังขับเคลื่อนน้ำจะมีการถ่ายโอนความร้อนให้แก่น้ำเย็น (30°C) ที่ไหลมาจากถังเติมน้ำด้านบน ทำให้ไอทั้งหมดกลั่นตัว ส่วนอากาศและน้ำร้อนที่เหลือภายในถังขับเคลื่อนน้ำจากขั้นตอนนี้จะลดอุณหภูมิลง และน้ำเย็นบางส่วนจะกลายเป็นไออิมตัวที่อุณหภูมิผสม ดังนั้นสมดุลของพลังงานจะเกิดขึ้น สามารถอธิบายได้จากสมการ

2.7

ความดันในการสูบน้ำเข้าสู่ถังขັบคั้นน้ำ สามารถหาได้จากสมการ

$$P_{DT} = P_s - 101.325 \quad (7.33)$$

เมื่อ

$$P_s = \text{ความดันน้ำอิ่มตัวที่อุณหภูมิผสม } (T_{\text{mix}}), \text{ kPa}$$

7.1.4.2 สมดุลความดันระหว่างความดันภายในถังขັบคั้นน้ำและถังผลิตไอ

การเปลี่ยนแปลงความดันภายในถังขັบคั้นน้ำ เนื่องมาจากการถ่ายโอนความร้อนในระบบสามารถสมดุลได้ ดังนี้ [27]

$$P_{\text{vapor}} = \frac{m_{\text{vapor}} \times R_{\text{vapor}} \times T_{\text{vapor}}}{V_{\text{vapor}}} \quad (7.34)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} P_{\text{vapor}} &= \text{ความดันของไอน้ำ kPa} \\ m_{\text{vapor}} &= \text{มวลของไอน้ำ, kg} \\ R_{\text{vapor}} &= \text{ค่าคงที่ของไอน้ำ, } 0.4615 \text{ kPa m}^3/\text{kg K} \\ T_{\text{vapor}} &= \text{อุณหภูมิของไอน้ำ, K} \\ V_{\text{vapor}} &= \text{ปริมาตรของไอน้ำ, m}^3 \end{aligned}$$

สามารถคำนวณหามวลของไอน้ำ ได้จากสมการ

$$m_{\text{vapor}} = m_{\text{vapor,HT}} + m_{\text{vapor,DT}} \quad (7.35)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} m_{\text{vapor,HT}} &= \text{มวลของไอน้ำภายในถังผลิตไอ, kg} \\ m_{\text{vapor,DT}} &= \text{มวลของไอน้ำภายในถังขັบคั้นน้ำ, kg} \end{aligned}$$

คำนวณหาปริมาตรของไอน้ำ ได้จากสมการ

$$V_{\text{vapor}} = V_{\text{vapor,HT}} + V_{\text{vapor,DT}} \quad (7.36)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} V_{\text{vapor,HT}} &= \text{ปริมาตรของไอน้ำภายในถังผลิตไอ, m}^3 \\ V_{\text{vapor,DT}} &= \text{ปริมาตรของไอน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำ, m}^3 \end{aligned}$$

คำนวณหาอุณหภูมิของไอน้ำ ได้จากสมการ

$$T_{\text{vapor}} = \frac{T_{\text{vapor,HT}} + T_{\text{vapor,DT}}}{2} \quad (7.37)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} T_{\text{vapor,HT}} &= \text{อุณหภูมิของไอน้ำภายในถังผลิตไอ, } ^\circ\text{C} \\ T_{\text{vapor,DT}} &= \text{อุณหภูมิของไอน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำ, } ^\circ\text{C} \end{aligned}$$

คำนวณหาความดันของไอน้ำ ได้จากสมการ

$$P_{\text{vapor,g}} = P_{\text{vapor}} - 101.325 \quad (7.38)$$

เมื่อ

$$P_{\text{vapor,g}} = \text{ความดันของไอน้ำ, kPa (Pgage)}$$

$$P_{DT} = P_{\text{vapor,g}} \quad (7.39)$$

7.1.4.3 สมดุลพลังงานความดันภายในถังขับเคลื่อนน้ำ

การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิภายในถังขับเคลื่อนน้ำ เนื่องมาจากการถ่ายโอนความร้อนในระบบสามารถสมดุลได้ ดังนี้ [31, 32]

$$Q_{\text{steam}} + m_{DT} \times c_{p,DT} \frac{dT_{DT}}{dt} = c_{p,w} \times \frac{d(m_{w,DT} \times T_{w,DT})}{dt} \quad (7.40)$$

เมื่อความดันภายในถังขับเคลื่อนน้ำ สามารถเอาชนะเสถียรภาพสูงในการสูบน้ำของระบบได้ สามารถคำนวณความเร็วในการสูบน้ำได้จากการสมมูล Bernoulli's equation [31]

$$\frac{P_3}{\gamma_w} + Z_3 + \frac{v_3^2}{2g} = \frac{P_1}{\gamma_w} + Z_1 + \frac{v_1^2}{2g} + loss_s \quad (7.41)$$

เมื่อ

- P_3 = ความดันบรรยากาศที่บ่อน้ำ (= ความดันบรรยากาศ Patm), kPa (Pgage)
- v_3 = ความเร็วของของไหลที่บ่อน้ำ (= 0 ที่ระดับอ้างอิง), m/s
- $loss_s$ = การสูญเสียเสถียรภาพของของไหลในด้านสูบน้ำ, m
- $Z_1 - Z_3$ = ผลต่างระหว่างความสูงในการสูบน้ำของระบบ, m

โดยการสูญเสียเนื่องจากเสถียรภาพสูงของของไหลสามารถหาได้จากสมการ

$$loss_s = \frac{v_1^2}{2g} \times k_s \quad (7.42)$$

เมื่อ

- k_s = คือสัมประสิทธิ์การสูญเสียสำหรับความสูงในการสูบน้ำ, (หาได้จากการทดลอง)

ดังนั้นจากสมการที่ 7.41 สามารถคำนวณความเร็วในการสูบน้ำเข้าสู่ถังขับเคลื่อนน้ำได้ดังนี้

$$v_1 = \sqrt{\left(-\frac{P_1}{\gamma_w} - \Delta Z_s \right) \times \frac{2g}{(1+k_s)}} \quad (7.43)$$

สามารถคำนวณหาปริมาตรของน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำที่เปลี่ยนแปลงได้จากสมการ

$$V_{flow,s} = v_1 \times A_{tube,s} \quad (7.44)$$

$$m_{flow,s} = V_{flow,s} \times \rho_{w,s} \quad (7.45)$$

$$m_{w,DT}^2 = m_{w,DT}^1 - m_{flow,s} \times dt \quad (7.46)$$

$$V_{w,DT} = \frac{m_{w,DT}}{\rho_{w,DT}} \quad (7.47)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} \Delta Z_s &= \text{ผลต่างระหว่างความสูงในการสูบน้ำ, } (Z_3 - Z_1) \text{ m} \\ \Delta Z_{s,2} &= \Delta Z_{s,1} - \left(0.245 - \frac{V_{w,DT}}{A_{DT}} \right) \quad (7.48) \\ V_{\text{flow},s} &= \text{ปริมาตรของน้ำภายในท่อด้านสูบน้ำ, m}^3/\text{s} \\ A_{\text{tube},s} &= \text{พื้นที่ของท่อสูบน้ำ, m}^2 \\ m_{\text{flow},s} &= \text{มวลของน้ำภายในท่อด้านสูบน้ำ, kg/s} \\ \rho_{w,s} &= \text{ค่าความหนาแน่นของน้ำภายในท่อด้านสูบน้ำ, kg/m}^3 \\ m_{w,DT,s}^2 &= \text{มวลของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ (หลังสูบน้ำ), kg} \\ m_{w,DT,s}^1 &= \text{มวลของน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ (ก่อนสูบน้ำ), kg} \\ \Delta Z_{s2} &= \text{ผลต่างระหว่างความสูงในการสูบน้ำ (หลังสูบน้ำ), m} \\ \Delta Z_{s1} &= \text{ผลต่างระหว่างความสูงในการสูบน้ำ (ก่อนสูบน้ำ), m} \end{aligned}$$

7.2 ผลการศึกษาของระบบหมุนเวียนน้ำด้วยพลังงานความร้อนใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานความร้อน (ระบบที่ 2) โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์

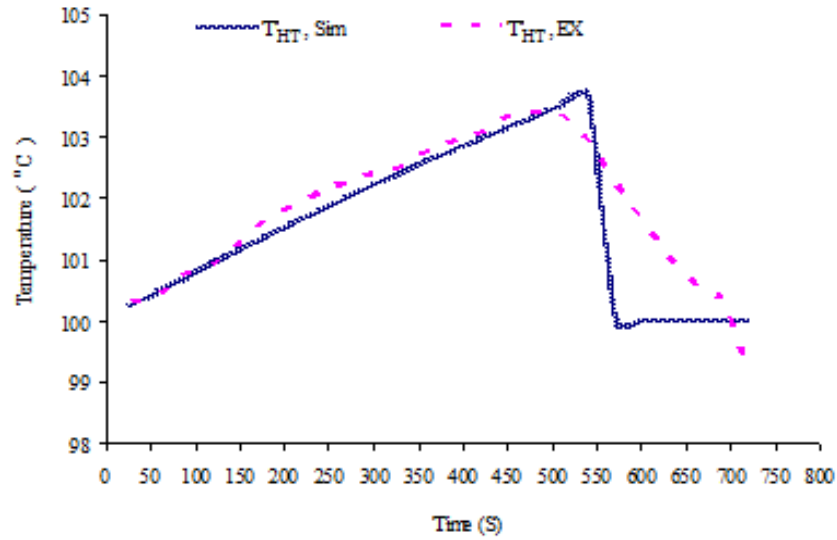
การศึกษาระบบหมุนเวียนน้ำด้วยพลังงานความร้อนใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานความร้อน (ระบบที่ 2) โดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ผู้วิจัยจะทำการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อศึกษาการทำงานของระบบ โดยมีตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ

1. อุณหภูมิน้ำและไอน้ำภายในถังผลิตไอน้ำ
2. อุณหภูมิน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ
3. ความดันไอน้ำภายในถังจับคั้นน้ำ

ในการศึกษานั้นผู้วิจัยเลือกศึกษาการทำงานของระบบที่ 1 โดยพิจารณาที่ 1 รอบการทำงาน เนื่องจากการทำงานในทุกๆ รอบค่อนข้างคงที่ โดยระดับความสูงในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่ระดับความสูงในการสูบน้ำ 1 m

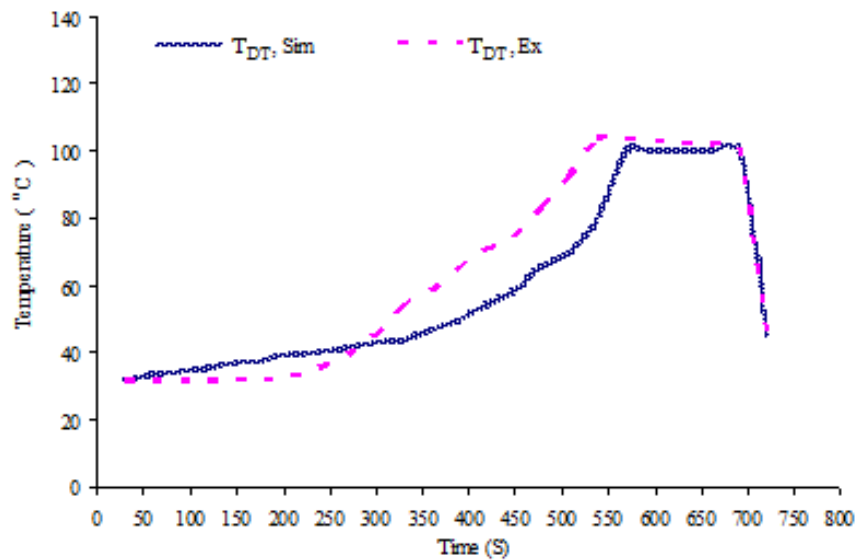
7.2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการทดลองและค่าจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์

ผลของการทดลองเปรียบเทียบกับแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ได้ผลการศึกษาแสดงในรูปที่ 7.5 - 7.7

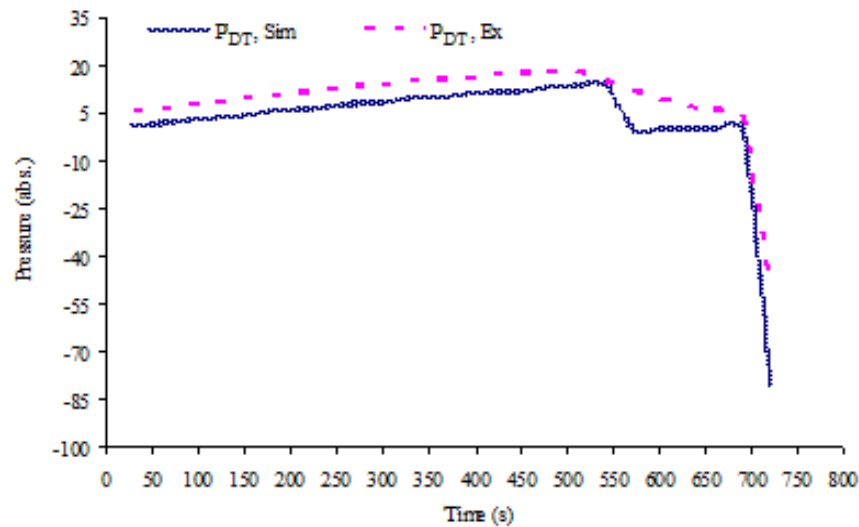
รูปที่ 7.5 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิน้ำและไอน้ำภายในถังผลิตไอรระหว่างผลการทดลอง

(T_{HT,Ex}) และ ผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (T_{HT,Sim}) $\frac{RMSE}{X} \times 100 = 0.66\%$

รูปที่ 7.6 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำระหว่างผลการทดลอง (T_{DT,Ex})

และ ผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (T_{DT,Sim}) $\frac{RMSE}{X} \times 100 = 5\%$

รูปที่ 7.7 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความดันไอน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำระหว่างผลการทดลอง

$$(P_{DT}, Ex) \text{ และ ผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ } (P_{DT}, Sim) \frac{RMSE}{X} \times 100 = 8.01\%$$

รูปที่ 7.5 แสดงเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิน้ำและไอน้ำภายในถังผลิตไอรระหว่างผลการทดลอง (T_{HT}, Ex) และ ผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (T_{HT}, Sim) พบว่า ในช่วงการให้ความร้อนและช่วงการขับเคลื่อนของระบบมีค่าของแบบจำลองกับผลการทดลองค่อนข้างใกล้เคียงกัน แต่เมื่อระบบเข้าสู่ช่วงการระบายไอน้ำเป็นต้นไปมีค่าไม่ใกล้เคียงกันเนื่องจากการทดลองท่อด้านส่งน้ำของระบบมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางค่อนข้างเล็ก (0.4 mm) ทำให้การระบายไอน้ำในการทดลองจะใช้ระยะเวลา นานกว่าในแบบจำลอง โดยผลจากการทดลองเปรียบเทียบกับผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีค่า $\frac{RMSE}{X} \times 100 = 0.66\%$ และจากรูปที่ 7.6 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำระหว่างผลการทดลอง (T_{DT}, Ex) และผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (T_{DT}, Sim) พบว่า ในช่วงการให้ความร้อนและช่วงการหมุนเวียนน้ำออกจากระบบในการทดลองมีผลไม่ใกล้เคียงกับผลของแบบจำลองเนื่องจากค่าอุณหภูมิภายในถังขับเคลื่อนน้ำของการทดลอง (T_{DT}, Ex) เป็นค่าเฉลี่ยระหว่างไอน้ำและน้ำจึงมีอุณหภูมิสูงกว่าผลของอุณหภูมิของแบบจำลอง (T_{DT}, Sim) ซึ่งเป็นค่าของอุณหภูมิ น้ำ โดยผลจากการทดลองเปรียบเทียบกับผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีค่า $\frac{RMSE}{X} \times 100 = 5\%$

รูปที่ 7.7 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความดันไอน้ำภายในถังขับเคลื่อนน้ำระหว่างผลการทดลอง (P_{DT}, Ex) และผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (P_{DT}, Sim) พบว่า ผลจากการทดลองเปรียบเทียบกับผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์มีค่า $\frac{RMSE}{X} \times 100 = 8.01\%$

7.3 สรุป

จากการศึกษาผลการเปรียบเทียบของผลจากการทดลองกับผลจากแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ระบบ หมุนเวียนน้ำด้วยพลังงานความร้อนใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานความร้อน (ระบบที่ 2) พบว่าผลการ จำลองอุณหภูมิน้ำและไอน้ำภายในถังผลิตไอ ความดันไอน้ำภายในถังจับดันท้ำ อุณหภูมิน้ำภายในถัง จับดันท้ำ โดยมีความผิดพลาดไม่เกิน $\pm 10\%$